

SŁOWO

Wychodzi codziennie z wyjątkiem dni poświątecznych.

Redakcja i administracja Ad. Mickiewicza 4. Tel. 228. Otwarte od 9 do 3.

Prenumerata miesięcznie z dostarczaniem do domu oraz z przesyłką pocztową mk. 10000.

Konto czekowe w Pocztowej Kasie Oszczędnościowej Nr. 80.259

Cena ogłoszeń: Wiersz normalny jednospaltowy: przed tekstem 1200 mk.; w tekście 2.000 mk.; za tekstem 600 mk. Najmniejsze ogłosz. 3000 mk.p.

W numerach świątecznych o 25 procent drożej.

UWAGA! Po cenach hurtowych w sprzedaży detalicznej.

Mąka wyższego gatunku, rodzenki, migdały, cukier drobny, kostkowy i inne kolonialne towary.

Wielki wybór win krajowych i zagranicznych.

Koniaki francuskie i różne wyroby wódczane pierwszorzędnych firm krajowych

„J. Bukowski i I. Dągis“

(dawniej Ed. Fechtel)

ul. Wielka 36 (obecnie 6).

Niniejszym podajemy do wiadomości, iż **został otwarty**

w Wilnie **Skład hurtowy** naszej herbaty

„E. W. I. G.“ który stale posiada wszystkie gatunki naszej herbaty.

Jedynym przedstawicielem na Wilno i Wileńszczyznę jest

M. Goldsztejn, Węgłowa 8-4, lub fabr. „Ottoman“ telefon 254, gdzie i należy zwracać się z informacjami i obrotunkami.

Z poważaniem **Pierwsze Warszawskie Importowe T-wo „E. W. I. G.“** Warszawa, Leszno 10.

Dom Sportowy **Ch. Dincesa** WILNO, Wielka 35.

Nadeszły wielkie transporty przedmiotów sportu jak: futbolowe pompy, oszczepy, dyski, tyczki do skoku, koszule, spodenki, pantofle do biegu, do skoku, do gimnastyki hantle kule, rakiety i t. d. **Kompletne wyekwipowanie drużyn.**

Geny konkurencyjne. Klubom odpowiedni rabat.

DOM HANDLOWY **W. i E. Szumańscy** Wilno, ul. Mickiewicza 1.

Poleca otrzymane w wielkim wyborze modele (Wiedeńskie i Paryskie) palt wiosennych i letnich, kostjumów, sukien i białiznę wiedeńską, oraz palt wiosenne męskie najnowszych fasonów.

Gorzelnia i Rektyfikacja **„Wiktorja“** WILNO, ul. Zarzecze 2

podaje niniejszem do ogólnej wiadomości, że pragnąc by nasze najlepsze w kraju wyroby, były dostępne dla wszystkich, sprzedaje w tydzień przedświąteczny PEJSACHOWE WÓDKI po cenie:

45° 5000; 40° 4500 mk. but.

Żądajcie we wszystkich sklepach, Hurtowniom rabat.

Dom Przem.-Handl. **W. Malinowski inżynier**

Wilno, Wileńska 23, telefon 310
DZIAŁ TECHNICZNY buduje: młyny, tartaki, gorzelnie i olejarnie. wykonuje roboty kanalizacyjne, wodociągowe, centralnego ogrzewania i elektryczne.
DZIAŁ HANDLOWY posiada na składzie artykuły budowlane, techniczne i elektryczne.

Dom Bankowy **F. WINISKI**

ul. Wielka 67, tel. 336.
Załatwia wszelkie operacje bankowe.

Pijcie najlepszą herbatę

T-wo „**SYNAPL**“

Dostać wszędzie!

KAPELUSZE wiedeńskie i włoskie (Borsalino i palt gumowe. Niemiecka 37.

H. Swirski, Kapelusze od mk. 15000.

PERŁY—nowele autorów szwedzkich oraz

LEGENDA NA DZIEŃ ŚWIĘTEJ ŁUCJI

SELMA LAGERLÖF

w przekładzie KONSTANTEGO BUKOWSKIEGO.

Do nabycia w polskich księgarniach wileńskich.

Echa zbrodni.

Wiadomością najważniejszą, która w dniu wczorajszym rozeszła się po całym świecie katolickim, jest skazanie arcybiskupa Metropolity Mohylewskiego, ks. Cieplaka, na śmierć przez sąd socjalistyczny za bronienie kosztowności kościelnych i komunikowanie się ze Stolicą Apostolską. Wyrok ma być wykonany we czwartek rano.

Do czwartku więc państwa katolickie mające w Moskwie swych przedstawicieli mają czas do działania. Polska nie jest w dobrych stosunkach z Bolszewją, ale Litwa Kowieńska? Litwa Kowieńska jest przyjaciółką Bolszewji, sojuszniczką, składa nawet kondolencje z powodu zdrowia Lenina. Miejmy nadzieję, że przynajmniej tym razem stosunki naszego sąsieda dobrze będą wykorzystane.

Różne są uczucia, które towarzyszą tej wieści. Żal, wstyd i duma. Żal,—że zabraknąć może tego skromnego i łagodnego człowieka, cichego księdza. Wstyd,—że państwo katolickie, Polska nasza, dopuszcza do podobnie ohydnych procesów, jak proces ks. arcybiskupa. Duma,—że to polski ksiądz ziszczył słowa, wypowiedziane niegdyś przez Papieża Piusa X. — „Katolicyzm ma własność pionu—odchylenia nie znosi“. Obok „żywej cerkwi“ niema w Bolszewji „żywego kościoła“, jest tylko ksiądz katolicki, Polak z pochodzenia, któremu, zbroje socjalistyczni przeczytali wyrok śmierci. Dla kościoła katolickiego męczeństwo jest wodą życia, a nie trucizną.

Pan Stanisław Grabski, profesor prawa i poseł na Sejm, leader Demokracji Narodowej, ogłasza w „Gazecie Warszawskiej“ artykuł poprzednio już ogłoszony w „Słowie Polskiem“ we Lwowie, w którym to artykule usprawiedliwia siebie ze zbrodni, którą popełnił w Rydze. W tej materji ukaże się na łamach „Słowa“ artykuł, bardziej oświeclający historyczne meritum rokowań w Rydze. Na razie zaznaczyć musimy trzy momenty.

1-o. W swym liście - artykule profesor Grabski powiada: „jeżeli napadacie na mnie, to czemu nie napadacie na p. Dąbskiego, prezesa delegacji w Rydze.—Słusznie; Pan Dąbski jest w zbrodni ryskiej sprawcą głównym, p. Grabski tylko podżegaczem,—ale:

Wiadomo powszechnie, iż p. Dąbski jest indywidualnością słabą. Okres czasu, kiedy p. Dąbski był wice ministrem spraw zagranicznych, znamionowały prostackie gaffy, za jego podobno inicjatywę poczynione. Pan Dąbski dezawuował i popsuł całą robotę w Moskwie energicznemu i bystremu politykowi, p. Tytusowi Filipowiczowi, p. Dąbski jest odpowiedzialny za tak przykry dla naszej państwowej ambicji incydent, jak wypędzenie z Warszawy kilku rosyjskich uchodźców, na skutek żądania postu Sowietów. P. Dąbski jest kierownikiem polityki zagranicznej stronnictwa, które się właściwie tą dziedziną interesuje znacznie mniej, niż stronnictwo, którego leaderem politycznym jest p. Stanisław Grabski.

2-e. P. Stanisław Grabski przedstawia sprawę tak, iż bolszewicy ustępowali Polsce albo Wilejkę i Dżisnę, albo Kamieniec i Mińsk. P. Grabski dumny jest z tego, że wybrał Wilejkę i Dżisnę i z dumą powiada, iż kraj ten nosi dziś nazwę korytarza Grabskiego. Jednakże takie przedstawienie stanu faktycznego nie odpowiada prawdzie. Bolszewicy byli skłonni do ustępstw terytorjalnych wogóle. Świadcstwa, które się dają słyszeć ze wszystkich stron, głoszą, iż bolszewicy ustąpiłby nam i Wilejkę, i Dżisnę, i Mińsk, i Kamieniec, ale p. Grabski przestraszył się widma ruchu białoruskiego i ukraińskiego. Niebezpieczeństw tych traktat Ryski nie zażegnał, przeciwnie, przeniósł ruch białoruski do samego Wilna, a wzmógł ruch ukraiński we Lwowie.

Pan Dąbski przez brak kwalifikacji, któreby odpowiadały jego wysokiemu stanowisku politycznemu, a p. Grabski skutkiem swej szkodliwej doktryny odtrącił od Macierzy tysiące tysięcy katolickiej i polskiej ludności. Jaka jest dola tej ludności pod panowaniem bolszewickim, na to proces i wyrok mordu na arcybiskupa Cieplaka rzucają ponure światło.

3-o. W tejże odpowiedzi prof. Grabskiego znajdujemy też formułę, którą p. Grabski nazywa zapewno formułą „państwa narodowego“, lecz my pozwolimy sobie ją określić jako formułą „zmniejszenia ziemi polskiej“.

Czytamy:

Przyznaję się, że celem moim w Rydze była nie tylko

Polska jaknajobszerniejsza, ale zarazem Polska, w którejby gospodarzem był naród polski, której terytorjum państwowe mogłoby się z czasem stać terytorjum narodowym polskim.

Krytykowaliśmy już nieraz ten miraż Polski, jako państwa etnicznie jednolitego, którem Polska nie była nigdy i nie będzie. Ale właśnie to zestawienie rzekomej dbałości o naród polski (połączonej z odstąpieniem setek tysięcy Polaków bolszewikom) z zupełnym lekceważeniem terytorjum polskiego cechuje p. Grabskiego i jego doktrynę. Filozofja nacjonalistyczna nie zna ziemi, jako przedmiotu przywiązania i sentymentu. Patriotyzm, patria, ojczyzna — te pojęcia dla niej nie istnieją. Polacy to naród, który może się przenieść na pustynię Gobi, aby tylko pozostał etnicznie czysty i aby nie przestał głosić hasła antysemitów.

Otóż składnikiem patriotyzmu jest nie tylko przywiązanie do ludu, ale także przywiązanie do ziemi. Polska nie może się przenieść na emigrację do Stanów Zjednoczonych lub do Westfalji, wślad za emigrantami. Polska pozostaje tam gdzie była, a terytorjum swe może powiększać jedynie przez ekspansję państwową, terytorjum swe pomniejszać przez klęski wojenne lub małoduszność swych obywateli. Niestety, traktat Ryski jest przykładem historycznym drugiej tej ewentualności.

Dziwimy się, iż tego rodzaju filozofja nacjonalistyczna, która zna tylko lud i naród, a nie po-czuwa się do żadnych obowiązków względem ziemi (a Kresy to przecież ziemia nasza, ziemia przesiąknięta krwią naszą) mogła na gruncie polskim wogóle powstać. Pan Grabski (i p. Dąbski także) nie po-czuwa się do obowiązku bronięcia Mińska i Kamieńca,—oby Opatrzność nie skazała nas po raz wtóry na los narodu etnicznie bardzo jednolitego (zgodnie z ideałami nacjonalistów,) ale pozbawionego własnej ziemi. Narodem takim jest naród żydowski.

Cat.

Spróbujcie nowej wysmienitej herbaty № 103
Fels Tea Co
Warszawa.
Representant
N. Zelmans
Wilno, Niemiecka 33.

